

บันทึก

เรียน	กรรมการผู้จัดการ บริษัทสมาชิกสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย
สำเนาเรียน	ผู้แทนบริษัทสมาชิกชมรมผู้ดูแลการปฏิบัติงานด้านหลักทรัพย์ ผู้แทนบริษัทสมาชิกชมรมปฏิบัติการหลักทรัพย์ ผู้แทนบริษัทสมาชิกชมรมเทคโนโลยีสารสนเทศ
อ้างอิง	แนวทางการปฏิบัติงาน เรื่อง การพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า ฉบับประกาศ ณ วันที่ 30 สิงหาคม 2567
จาก	คุณธนัท วงษ์ชูแก้ว เลขาธิการ
	วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2568

เรื่อง การตอบข้อหารือที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติงาน เรื่อง การพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า ชุดที่ 2

ด้วยสมาคมได้รับประเด็นข้อหารือและคำถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางการปฏิบัติงาน เรื่อง การพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า (“แนวปฏิบัติ”) ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2567 และได้มีการเผยแพร่เอกสารตอบข้อหารือที่เกี่ยวข้องแล้วเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2567 สมาคมจึงได้ทำการหารือเพิ่มเติมไปยังสำนักงาน ก.ล.ต. เพื่อทำความเข้าใจในหลักการและเจตนารมณ์การกำกับดูแลที่ถูกต้องและตรงกันแล้ว

ในการนี้ สมาคมได้จัดทำเอกสารตอบข้อหารือที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติ ชุดที่ 2 ตามความเห็นที่ได้รับจากสำนักงาน ก.ล.ต. และได้เผยแพร่เอกสารดังกล่าวบน Website ของสมาคมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยสมาชิกสามารถเข้าดู และ Download เอกสารดังกล่าวได้ที่ https://www.asco.or.th/uploads/articles_attc/1740639382_attach1_th.pdf

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ตอบข้อหารือที่เกี่ยวข้องกับ

แนวทางการปฏิบัติงาน เรื่อง การพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า ชุดที่ 2

1. การเพิ่มอัตรา Haircut กรณีบัญชีเงินสดตามข้อ 7.2 (2) หากลูกค้ารายใดมีหลักทรัพย์ที่เป็นหลักประกันกระจุกตัวในหลักทรัพย์ใดหลักทรัพย์หนึ่ง (นับรวมหลักทรัพย์ NVDR)
 - 1.1 คำว่าลูกค้ารายใด หมายความว่า ถึง ลูกค้า 1 คนที่นับตาม ID Card ใช่หรือไม่ ในกรณีที่ 1 ID Card เปิดบัญชี cash collateral หลายบัญชี ให้นำจำนวนหลักทรัพย์ภายใต้ ID Card นั้น ๆ รวมเพื่อดูการกระจุกตัว ใช่หรือไม่ ในการพิจารณาการกระจุกตัวของหลักประกันของลูกค้าเพื่อลดทอนอำนาจซื้อของลูกค้าเพิ่มเติม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันความเสี่ยงด้านการชำระราคาของลูกค้า ดังนั้น บล. จึงต้องพิจารณาการกระจุกตัวเป็นรายลูกค้าไม่ว่าลูกค้าเปิดบัญชี cash collateral ก็บัญชีก็ตาม ทั้งนี้ บล. จะใช้ ID card ของลูกค้าเพื่อประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าวก็สามารถทำได้
 - 1.2 นับการกระจุกตัวจากหลักทรัพย์ที่เป็นหลักประกันในบัญชีเงินสดเท่านั้น ใช่หรือไม่ ในกรณีที่ลูกค้าเปิดทั้งบัญชี Cash และ Cash balance ให้นำเฉพาะบัญชี Cash ใช่หรือไม่ เนื่องจากหลักทรัพย์ในบัญชี Cash Balance ไม่ได้ถูกนำมาวางเป็นหลักประกัน
ข้อ 7.2 มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดอำนาจซื้อของบัญชีเงินสด ดังนั้น จึงนับเฉพาะหลักทรัพย์ที่เป็นหลักประกันในบัญชีเงินสดเท่านั้น
 - 1.3 การนับการกระจุกตัวจะไม่นับรวมรายการที่ซื้อมาระหว่างวันใช่หรือไม่ เนื่องจากปัจจุบันไม่นำหลักทรัพย์ที่เพิ่งซื้อเข้ามาคำนวณอำนาจซื้อทันที แต่จะมีผลในการคำนวณอำนาจซื้อในวันถัดไป ดังนั้นการกระจุกตัวจะคำนวณรวมหุ้นที่ซื้อมาระหว่างวันในตอนสิ้นวันเช่นกันเพื่อให้มีผลในวันถัดไป
การนับการกระจุกตัว ให้ บล. ดำเนินการตามวิธีปฏิบัติของ บล. เช่น คำนวณตอนสิ้นวัน เพื่อให้มีผลของอำนาจซื้อในวันถัดไป เป็นต้น โดยไม่นับรวมรายการที่ซื้อมาระหว่างวันก็สามารถดำเนินการได้
2. การเพิ่มอัตรา Haircut กรณีบัญชีเงินสดตามข้อ 7.2 (3) หลักทรัพย์ที่ SET กำหนดให้ซื้อขายด้วย Cash Balance เท่านั้น คือ หลักทรัพย์ประเภทใดบ้าง รวมถึงหลักทรัพย์ที่ขึ้นเครื่องหมาย C ต่าง ๆ เช่น การส่งงบการเงินช้า ด้วยหรือไม่
รวมหลักทรัพย์ที่ถูกกำหนดให้ซื้อขายด้วย Cash Balance ทุกกรณีเนื่องจากอาจมีความเสี่ยงที่ราคาหลักทรัพย์ดังกล่าวจะผันผวน ทั้งนี้ SET กำหนดหลักทรัพย์ที่ซื้อด้วย Cash Balance มีดังนี้
 - Caution Signs: CB (Caution - Business) CS (Caution - Financial Statement) CF (Caution - Free Float) CC (Caution - Non-Compliance)
 - หลักทรัพย์ที่มีการซื้อขายผิดไปจากสภาพปกติ (Market Surveillance)
 - หลักทรัพย์ที่เปิดซื้อขายชั่วคราวโปรดพิจารณารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ link <https://www.set.or.th/th/market/news-and-alert/surveillance-c-sign-temporary-trading/c-sign>

3. การเพิ่มอัตรา Haircut กรณีบัญชีเงินสดตามข้อ 7.2 (4)
- 3.1 การปลดเครื่องหมาย SP ที่กล่าวถึง หมายความว่าถึงการขึ้นเครื่องหมาย SP มาแล้วมากกว่า 30 วัน เมื่อปลดแล้วให้สมาชิกไม่นำมูลค่าหลักทรัพย์นั้นมาคำนวณอำนาจซื้อใช้หรือไม่ หรือหมายถึงการปลดเครื่องหมาย SP ทุกหลักทรัพย์ไม่ให้นำมาคำนวณอำนาจซื้อเป็นเวลา 30 วัน หรือเป็นหลักทรัพย์ที่ SP มานานและปลดให้ซื้อขายเพียง 30 วัน (ปลดชั่วคราว) จากนั้นจะทำการขึ้น SP อีกครั้ง
- หมายถึงการปลดเครื่องหมาย SP ทุกหลักทรัพย์ไม่ให้นำมาคำนวณอำนาจซื้อเป็นเวลา 30 วัน โดยมีแผนภาพดังนี้

- 3.2 หลักทรัพย์ที่ขึ้นเครื่องหมาย SP หมายถึงรวมถึง ทุกหลักทรัพย์ที่ขึ้นเครื่องหมาย SP แม้ในระยะเวลาไม่กี่วัน หรือเฉพาะหลักทรัพย์ที่ขึ้นเครื่องหมาย SP มากกว่า 30 วันขึ้นไป
- หมายถึงทุกหลักทรัพย์ที่ขึ้นเครื่องหมาย SP ในทุกระยะเวลา
4. การคำนวณอำนาจซื้อบัญชีเงินสดเป็นการคำนวณอำนาจซื้อตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในแนวทางปฏิบัติ เป็นการคำนวณ ณ สิ้นวันทำการ โดยให้มีต่ออำนาจซื้อของลูกค้าในวันทำการถัดไปเท่านั้น ใช่หรือไม่
- ตอบตามข้อ 1.3
5. กรณีหุ้น IPO ที่ยังไม่ครบกำหนด 60 วัน ก่อนที่แนวทางมีผลบังคับใช้ ต้องนำมา Haircut เลยหรือไม่
- ให้ใช้บังคับกับหุ้น IPO ที่ออกและเสนอขายตั้งแต่วันที่ประกาศมีผลใช้บังคับ เพื่อลดผลกระทบต่อระบบงานของ บล. ในการคำนวณอำนาจซื้อของหุ้นตัวเดียวกันในช่วงก่อนและหลังวันที่ประกาศมีผลใช้บังคับ
6. กรณีกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์มีการแปลงสภาพเป็นทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ เช่น กรณี KPNPF แปลงสภาพเป็น KPNREIT และมีการซื้อขายใน SET วันที่ 27 ธันวาคม 2567 และข้อมูลจาก SET ระบุว่า “หน่วยทรัสต์ของ KPNREIT มาจากการแลกเปลี่ยนหน่วยลงทุนของ KPNPF ตามแผนแปลงสภาพกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์เป็นกองทุนทรัสต์ โดยไม่มีการเสนอขายหน่วยต่อประชาชนทั่วไป ดังนั้น SET จึงกำหนดให้ใช้ราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายของหลักทรัพย์ KPNPF เป็นราคาอ้างอิงแทนราคา IPO ในการคำนวณ Ceiling and Floor สำหรับ “KPNREIT” (<https://www.set.or.th/th/market/news-and-alert/newsdetails?id=93005801&symbol=KPNREIT>)
- กรณีนี้ “KPNREIT” เข้าเกณฑ์เป็น IPO ที่ต้องดำเนินการ Haircut ตามแนวปฏิบัติของสมาคมหรือไม่
- กรณีกองทุนที่ถูกแปลงสภาพเป็น REIT ไม่ต้อง Haircut เนื่องจาก ไม่ใช่หลักทรัพย์ใหม่แต่มีประวัติมาบ้างซึ่งอาจช่วยให้สามารถพิจารณาแนวโน้มราคาหรือสภาพคล่องที่แท้จริงได้ (สอดคล้องกับหลักการที่ตอบในคำตอบชุดที่ 1 ข้อ 17 เรื่องหุ้น IPO)

7. ตามเกณฑ์ข้อ 7.4 การคำนวณมูลค่าหลักทรัพย์ที่มีภาวะผูกพัน / หลักทรัพย์ที่อยู่ในบัญชี Credit Balance ให้สมาชิกพิจารณาเฉพาะมูลค่าที่ปลอดภาวะผูกพัน กล่าวคือ ยอดทรัพย์สินลบด้วยหนี้สิน หรือ Equity Balance เพื่อนำมาประกอบการพิจารณากำหนดวงเงินเท่านั้น *แสดงว่าไม่ต้องมีการ Haircut หลักทรัพย์ที่อยู่ในบัญชี Credit Balance ไซ้หรือไม่

แนวปฏิบัติ ข้อ 7 กำหนดในเรื่องการใช้หลักทรัพย์ของลูกค้าที่อยู่กับบริษัทหรือหลักทรัพย์ที่ลูกค้านำมาแสดง เพื่อประกอบการกำหนดวงเงินซื้อขายและการคำนวณอำนาจซื้อ ดังนี้

- กรณีการกำหนดวงเงิน ให้มีการ Haircut หลักทรัพย์ที่อยู่ในบัญชี Credit Balance ด้วย
- ส่วนกรณีการคำนวณอำนาจซื้อ ไม่ต้อง Haircut หลักทรัพย์ในบัญชีมาร์จิ้น โดยให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ IM ทั้งนี้ บล. ควรกำหนด IM ของหลักทรัพย์ให้สอดคล้องกับแนวทางในการกำหนดอัตรา Haircut ตามแนวปฏิบัติของสมาคม

8. กรณีที่สมาชิกใช้หลักทรัพย์ หรือเงินหลักประกันของลูกค้าที่อยู่กับบริษัท ประกอบการกำหนดวงเงินซื้อขาย ขอเสนอให้ไม่ต้องเฉลี่ยหลักทรัพย์หรือเงินหลักประกันของลูกค้า แต่ยังคงให้พิจารณาปรับลดมูลค่าหลักทรัพย์ (Haircut) ตามข้อ 7 ทั้งนี้ ถ้าลูกค้านำเอกสารบัญชีเงินฝากธนาคารย้อนหลัง 3 เดือนมาแสดงเพิ่ม ให้เฉลี่ยบัญชีเงินฝากธนาคารตามเกณฑ์โดยวงเงินที่ลูกค้าได้รับไม่ควรเกิน 3 เท่าของมูลค่ารวมของทรัพย์สินที่นำมาแสดง (หุ้น Haircut + Statement ที่เฉลี่ยแล้ว) ***ข้อเสียของการเฉลี่ยหลักทรัพย์ของลูกค้าที่อยู่กับบริษัท คือ อาจทำให้เกิดปรับวงเงินที่ไม่เหมาะสม เช่น วันที่ 25 เดือน 8 ลูกค้าโอนหุ้นออกจากพอร์ตทั้งหมด และได้ลดวงเงินลงแล้ว ต่อมาวันที่ 10 เดือน 9 ลูกค้ามาขอปรับเพิ่มวงเงิน โดยที่ไม่มีหุ้นหรือเงินมาประเมินวงเงินเพิ่มเติม แต่ใช้การเฉลี่ยหลักทรัพย์ซึ่งทำให้สามารถนำหุ้นก่อนโอนออก ณ วันที่ 10 เดือน 8 มาเฉลี่ยกับหุ้นปัจจุบันเป็นวงเงินใหม่
- บล. ควรใช้วิธีการเฉลี่ยหลักทรัพย์ตามที่แนวปฏิบัติของสมาคมกำหนด ทั้งนี้ บล. สามารถเลือกวิธีการที่เข้มงวดในการคำนวณมูลค่าหลักทรัพย์ หาก บล. เห็นว่าวิธีการดังกล่าวมีความเหมาะสมในการตรวจสอบทรัพย์สินของลูกค้าได้มากกว่าและสามารถกำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ให้เหมาะสมกับฐานะที่แท้จริงและความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าได้